

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-11
Besvaras senast
2025-04-16 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1047 Geografisk fördelning av biståndet

En av biståndets grundprinciper är att resurserna ska fördelas utifrån en analys av var behoven är som störst och insatserna mest effektiva. I *Biståndsanalys 2025* uttrycker Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) dock oro över att regeringens nya styrning av biståndet saknar öppenhet och systematik i hur länder prioriteras eller nedprioriteras.

EBA konstaterar att flera beslut om förändrade geografiska prioriteringar under 2023 och 2024 har skett utan offentlig redovisning av underlag, kriterier eller samråd. Länder där Sverige haft långsiktigt engagemang – exempelvis Burkina Faso, Uganda och Tanzania – har fått minskat stöd, trots att behoven enligt EBA kvarstår eller ökar. Samtidigt har nya partnerskapsländer valts ut med motiveringar som inte främst relaterar till fattigdomsbekämpning eller demokratiutveckling utan till ökad migration, handelsmöjligheter eller säkerhetsintressen.

EBA pekar också på att regeringens reformagenda inte erbjuder några fasta riktlinjer för hur behoven i mottagarländer ska vägas mot svenska intressen inom andra politikområden. I praktiken innebär detta att biståndets fördelning i ökande grad påverkas av andra departementers mål och prioriteringar – exempelvis klimatmålen (via Klimat- och näringslivsdepartementet), exportstrategier (också via Klimat- och näringslivsdepartementet), återvändandeavtal (via Justitiedepartementet) eller säkerhetsöverenskommelser (via Försvarsdepartementet).

Rapporten efterlyser ökad transparens och ett samlat, gemensamt beslutsunderlag inom Regeringskansliet. EBA föreslår även att statsrådet i högre grad ska redovisa hur geografiska prioriteringar är förankrade i behovs- och kontextanalyser samt hur beslut samordnats med övriga berörda politikområden.

Som socialdemokrat är jag djupt bekymrad över att biståndets prioriteringar inte längre verkar utgå från var behoven är störst utan snarare från var svenska intressen är störst. Det rimmar illa med principen om ett behovsbaserat bistånd. Sveriges globala ansvar får inte urholkas till följd av inrikespolitiska behov av PR-placeringar eller geopolitiska anpassningar.

I ljuset av Biståndsanalys 2025, där EBA kritiserar regeringens oklara kriterier

och påpekar att andra politikområdens intressen tycks ha fått ökad inverkan på beslut om länderprioritering, vill jag fråga statsrådet Benjamin Dousa::

Hur avser statsrådet, inom ramen för sin tjänsteutövning och det samlade arbetet inom Regeringskansliet, att säkerställa att biståndets geografiska fördelning grundas på en transparent och samordnad behovsanalys?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch